

ROZPROUDÍME ČESKO

Úvod

Česko potřebuje novou vizi pro nový svět

Svět se mění – technologicky, geopoliticky i klimaticky. Nechceme, aby Česká republika zůstala stát na místě, ale aby byla připravená na podmínky, které nás nevyhnutelně čekají. Namísto přešlapování, krátkodobých záplat a strašení nabízíme konstruktivní řešení – náš program. Věříme, že důstojný život, silná ekonomika a zdravá planeta se navzájem nevylučují, právě naopak.

Volt představuje strategii pro moderní a spravedlivou zemi v silné Evropě.

Evropa je náš domov a Česko musí být jeho důležitou součástí.

Prosazujeme federalizaci Evropské unie a aktivní zapojení Česka do tvorby evropské politiky. Chceme společnou evropskou obranu, sdílené zpravodajské kapacity a jednotný přístup k rizikům i příležitostem. Evropa pro nás není jen dotační automat, ale projekt míru, demokracie a prosperity.

Čelíme klimatické krizi. Nedíváme se jinam.

Česko se musí jasně postavit k ekologické odpovědnosti. Prosazujeme moderní, spravedlivou a udržitelnou transformaci průmyslu, dopravy i energetiky. Chceme investovat do zelených inovací, ochrany vody, půdy a biodiverzity. Životní prostředí není pouhé téma k diskusi, kterou můžeme donekonečna odkládat, ale základní rámec naší existence, jenž čelí vážným výzvám budoucnosti.

Rovné příležitosti a potenciál nastupujících technologií.

Podporujeme podnikavost, inovace a investice do budoucnosti. Nesmíme zaspát nástup umělé inteligence, která změní vše, včetně trhu práce. Budujeme republiku, kde mají ženy a muži stejná práva i reálné příležitosti. Veřejné finance potřebují reformu. Navrhujeme progresivní daňový systém, který odměňuje práci, ne hromadění majetku. Zvýšíme efektivitu, ne administrativu. Prosazujeme zdanění znečištění, automatizace i spekulací, které oslabují naši společnost a ekonomiku.

Obnovíme důvěru, která spojuje společnost.

V každé kapitole našeho programu klademe důraz na důvěru: mezi občanem a státem, pacientem a lékařem, zaměstnancem a zaměstnavatelem, učitelem a studentem. Věříme v důstojnost práce, dostupné bydlení, moderní zdravotnictví, komunitní péči o duševní zdraví a vzdělání, které připravuje na 21. století, ne na včerejšek.

Tento program je výzvou, ale také pozvánkou k tomu, abychom přestali jen hasit krize a začali budovat. Abychom se odhodlali k reformám, které dávají smysl. Volt je hlasem lidí, kteří věří, že změna je nejen možná, ale i nutná.

1) Obrana

Naše vize je vytvořit silnou a sjednocenou Evropskou unii, která je schopna efektivně chránit své občany a zajišťovat mír a stabilitu na celém kontinentu. Chceme dosáhnout strategické autonomie v oblasti obrany, podpořit inovace v obranném průmyslu a výrazně posílit spolupráci mezi členskými státy.

Česko čelí několika klíčovým výzvám v oblasti obrany. Naše ozbrojené síly jsou nedostatečně vybavené a koordinované pro jejich řešení. Navíc, rostoucí hrozby ze strany autoritářských režimů a terorismu vyžadují koordinovanou a rychlou reakci, kterou současné struktury neumožňují, nebo je jejich reakce pomalá a neefektivní. Administrativa Donalda Trumpa navíc dlouhodobě podkopává spolehlivost Severoatlantické aliance jako naší primární bezpečnostní garance.

Navrhujeme následující opatření:

- Reforma a sloučení evropských obranných struktur: chceme se zapojit do tvorby ministerstva obrany EU (EUMD), které bude mít

dohled nad společným evropským obranným úsilím, včetně strategie, řízení operací a veřejných zakázek. Součástí bude i Vojenský štáb EU (EMHQ) a Evropská vojenská akademie (EMA).

- Zavedení společných nákupů zbraní: směřovat veškeré zbrojní nákupy ke společným zakázkám v rámci EU s cílem dosažení co nejvyšší efektivity akvizic a posílení interoperability armád. Nákupy budou silně prioritizovat produkty pocházející z EU.
- Vytvoření kapacit rychlého nasazení (RDC) a stálých jednotek rychlého nasazení (ERF): již od roku 2025 se podílet na tvorbě společných Evropských sborů, které by byly využitelné i v rámci NATO.
- Podpora občanských iniciativ pro odolnost: financovat a podporovat občanské iniciativy zaměřené na digitální odolnost společnosti vůči hybridním hrozbám.
- Integrace obranného průmyslu EU: postupně odstranit národní průmyslový protekcionismus tak, aby EU skutečně fungovala jako jeden trh s jasnými pravidly pro vývoz zbraní, a vytvořit regionální střediska obranného průmyslu.
- Zajištění komplexního strategického odstrašení: zapojení do schématu financování jaderného arzenálu Francie, který by v rámci článku 42.7 SEU měl sloužit jako prvek odstrašení před útokem na členské státy EU.
- Prevence společensky nežádoucího chování: podporovat programy pro mládež a bezprizorní osoby, které vedou k realizaci, sounáležitosti a důvěře v systém. Vytvořit resocializační systém pro osoby, které se dopustily společensky nežádoucího chování.
- Posílení evropské zpravodajské služby: legislativně posílit INTCEN, aby vytvořil kolektivní hodnocení na základě zdrojů členských států a získával vlastní schopnosti zpravodajského sběru. Postupně přenést váhu zpravodajských aktivit směrem k evropské úrovni.

2) Reforma EU a zahraniční politika

Naší vizí je Česko jako sebevědomá a aktivní součást federativní, demokratické a silné Evropy, která společně čelí globálním výzvám. Podporujeme hlubší integraci EU založenou na právním státě, solidaritě a

sdílené odpovědnosti za budoucnost. Společně chceme zajišťovat bezpečnost, energetickou stabilitu a prosperitu, přičemž klademe důraz na ochranu demokracie, lidských práv a spravedlivý digitální prostor. Jsme přesvědčeni, že české zájmy lze nejlépe prosazovat v rámci jednotné Evropy a spolehlivých transatlantických vazeb.

Evropa i svět procházejí obdobím zásadních bezpečnostních a geopolitických změn. Konflikty, včetně agresivní invaze Ruska na Ukrajinu, představují zásadní zlom s dlouhodobými dopady na Česko, Evropu a mezinárodní řád. Rusko porušuje základní principy mezinárodního práva, usiluje o obnovení svého hegemonického postavení a destabilizuje demokratické instituce nejen vojenskými, ale i nevojenskými prostředky, jako jsou kybernetické útoky a informační manipulace. K rostoucím bezpečnostním a geopolitickým výzvám se přidává sílící vliv autoritářské Číny a změny v zahraniční politice USA. Tyto faktory vyžadují od Evropy větší samostatnost, soudržnost a schopnost efektivně reagovat.

Proto navrhujeme následující opatření:

- **Hlubší evropská integrace s demokratizací EU:** Podporujeme vznik pozice evropského ministra zahraničí, přeměnu Rady EU na volený Evropský senát a posílení pravomocí Evropského parlamentu, včetně práva legislativní iniciativy. Usilujeme o transformaci Evropské komise na odpovědnou evropskou vládu. Tím posílíme demokratickou legitimitu EU a zvýšíme efektivitu jejího rozhodování.
- **Bezpečnost a obrana jako pilíře evropské i české politiky:** Podporujeme vznik společných evropských obranných sil, Evropské vojenské akademie a koordinované nákupy vojenské techniky.
- **Strategická autonomie EU a rozvoj evropského průmyslu a inovací:** Usilujeme o snížení závislosti EU na třetích zemích v klíčových oblastech, jako jsou energetika, moderní technologie a obrana. Podporujeme rozvoj konkurenceschopného evropského průmyslu, zavádění inovací a udržitelnou dekarbonizaci. To posílí ekonomickou suverenitu a odolnost nejen EU, ale i Česka.
- **Podpora rozšíření EU a stabilizace sousedních regionů:** Aktivně podporujeme vstup zemí západního Balkánu, Ukrajiny, Moldavska a Gruzie do Evropské unie. Naším cílem je posílit stabilitu, demokracii a prosperitu v sousedních regionech a zároveň předcházet snahám

cizích mocností, zejména Ruska a Číny, o narušování evropské bezpečnosti.

- **Reforma mezinárodních institucí pro účinnější globální spolupráci:** Chceme aktivně přispívat k reformě mezinárodních organizací, zejména OSN, abychom posílili jejich efektivitu, transparentnost a schopnost rychle a koordinovaně reagovat na globální výzvy – včetně bezpečnostních hrozeb, klimatické změny či budoucích pandemií.
- **Ochrana demokracie, lidských práv a právního státu v zahraniční politice:** Česká zahraniční politika musí být pevně zakotvena v obraně lidských práv, demokracie a právního státu. Budeme aktivně podporovat občanskou společnost a nezávislá média v zemích, ve kterých jsou tyto hodnoty ohroženy.
- **Odolnost EU vůči vnějším vlivům a zajištění ekonomické bezpečnosti:** Chceme posílit schopnost EU odolávat ekonomickému a politickému nátlaku ze strany autoritářských režimů. Podporujeme zavedení evropského mechanismu pro kontrolu strategických investic, ochranu klíčových infrastruktur a surovin, stejně jako důsledné prosazování pravidel proti ekonomickému vydírání.
- **Efektivní rozhodování a silnější hlas občanů v EU:** Podporujeme co nejrychlejší přechod od jednomyslnosti ke kvalifikované většině v klíčových oblastech, především ve společné zahraniční a bezpečnostní politice, aby EU mohla rychle a jednotně reagovat na globální výzvy. Současně chceme posílit přímý vliv občanů na tvorbu evropské legislativy a podporujeme evropskou občanskou iniciativu jako skutečný nástroj legislativního procesu.
- **Posílení evropské klimatické diplomacie a rozvojové spolupráce:** Usilujeme o to, aby EU byla globálním lídrem v boji proti klimatické změně a v prosazování udržitelného rozvoje. Podporujeme zvyšování efektivity rozvojové spolupráce zaměřené na snižování nerovností, posilování odolnosti partnerských zemí a prevenci konfliktů.
- **Budování evropské identity a obrany proti dezinformacím:** Prosazujeme rozvoj evropské občanské identity založené na sdílených hodnotách, kritickém myšlení a otevřené společnosti. Podporujeme společná evropská opatření proti zahraničním dezinformačním kampaním a hybridním hrozbám, včetně posílení kapacit na obranu demokracie a svobody médií.

3) Kvalitní, rovné a moderní vzdělávání

Volt chce školství, které podporuje růst každého dítěte a reflektuje svět, v němž žijeme a budeme žít. Kvalitní vzdělávání začíná dobrou pedagogickou přípravou a daty a moderními poznatky podloženou správou škol. Lidské poznání nezná hranice, a proto podporujeme maximální spolupráci se zahraničím – především Evropou – v oblasti vzdělávání i vědy. Důležitou úlohou vzdělávání je přispívat ke snižování strukturálních nerovností – ať už jde o postavení mužů a žen, sociální a ekonomické rozdíly, nebo marginalizaci menšin a cizinců – a vytvářet podmínky, které podporují šance všech dětí. Usilujeme o vzdělanou společnost.

Ve vzdělávání prosazujeme:

- Správu škol: nastavíme procesy a strukturu správy škol tak, aby se neplýtvalo prostředky a lidským potenciálem. Zároveň budeme klást důraz na sjednocení řízení kvality škol. Musí být jasně určeno, kdo, kde a jakou podporu školám poskytuje. Parametry škol i celého vzdělávacího systému budeme pravidelně sledovat prostřednictvím digitálních nástrojů a kvalitního, jednotného informačního systému. Podpoříme materiální a technické zázemí škol tak, aby zvládly zajistit plnohodnotné podmínky studentům i zaměstnancům s ohledem na jejich duševní zdraví a rozvoj – upravíme indexové financování škol tak, aby to byly schopné zajistit.
- Přípravu a podporu pedagogů: příprava budoucích pedagogů musí být profesně orientovaným vzděláváním, které budoucí učitele připraví na práci s dětmi s různorodými vzdělávacími potřebami, jejich rodinami, kolektivem a komunitou. Učitelé se v rámci své profesní dráhy potřebují neustále vzdělávat a rozvíjet. K tomu by jim měl pomoci kariérní řád navázaný na systém odměňování. Klíčový je i důraz na well-being pedagogů, prevenci vyhoření a jejich spokojenost v práci. Proto podporujeme nástroje jako je mentoring,

výměna zkušeností nebo dodatečné studijní volno, které mohou pedagogové věnovat vlastnímu seberozvoji. Podpoříme rozvoj vhodných zaměstnaneckých benefitů v takovém rozsahu, aby školy držely krok se soukromým sektorem.

- **Inovace:** školy musí nejen držet krok s vyvíjející se realitou, ale v rámci rozvoje nových technologií hledat způsoby, jak novou realitu tvořit. Podporujeme aktivní, etické a morální využití umělé inteligence a moderních digitálních nástrojů ve výuce. Rozvíjíme mediální a digitální gramotnost a posilujeme spolupráci škol, komunit, firem a univerzit, včetně spolupráce mezinárodní jako jsou projekty Erasmus+. Vysoké školy vnímáme jako klíčové partnery pro inovace a rozvoj celé společnosti – budeme usilovat o jejich stabilní financování, větší otevřenost a lepší podmínky pro studenty i vyučující. Školy by měly být lídrem ve využívání nových přístupů, nástrojů a metod výuky. Pedagogové si zaslouží v této oblasti plnou podporu ve vlastním rozvoji.
- **Sociální roli školy:** školy vedle vzdělávací a výchovné funkce zcela přirozeně plní i roli sociální. Děti se ve škole mají naučit co nejvíce o sobě i o světě, osvojit si kompetence pro spokojený a úspěšný život – ať už v rámci komunity nebo celé společnosti. Součástí toho je i podpora duševního zdraví a well-beingu dětí. Škola má vytvářet bezpečné prostředí, které rozvíjí nejen znalosti, ale i psychickou odolnost, sociální dovednosti a sebedůvěru. Měla by také zajišťovat rovné příležitosti i podmínky všem dětem, například prostřednictvím skutečně bezplatného vzdělávání, dostatečných kapacit i dostupnosti podpůrných pozic jako jsou školní psychologové a sociální pedagogové. Taková škola dokáže efektivně podporovat děti nadané a vícejazyčné, děti se speciálními vzdělávacími potřebami i děti se sociálním znevýhodněním. Mezi nástroje s prokazatelnými výsledky patří například včasná péče a snídaňové kluby. Školy se mohou stát přirozenými centry komunit a podporovat i celoživotní vzdělávání.

4) Sociální systém pro společnost, která stojí při sobě

Představujeme si Česko jako místo, kde péče o druhé není výjimkou, ale samozřejmostí. Kde pomoc není slabost, ale výraz lidskosti. Kde se lidé nemusí bát říct si o podporu – protože vědí, že nejsou sami.

Volt chce sociální systém, který spojuje, nezatěžuje. Který člověka nestaví před překážky, ale podává mu ruku, když to potřebuje. Péče má být přirozenou součástí společnosti – oporou, která funguje, když ji potřebujeme, a která nikoho nenechá stranou.

Věříme v solidaritu, důstojnost a rovnost. Nechceme, aby pomoc znamenala byrokracii, kontrolu nebo přežívání ze dne na den. Chceme síť podpory, která je srozumitelná, přístupná a lidská. Pro všechny – a bez podmínek, které vylučují.

Chceme

- Pomoc, která přijde včas a beze studu: Volt Česko usiluje o společnost, ve které je pomoc dostupná včas, bez ostychu a bez zbytečných překážek. Věříme v síť veřejné podpory, která člověka nenechá na dně, ale podá mu ruku. Ať už jde o mladé lidi bez zázemí, rodiče malých dětí, seniory, pečující, LGBTQ+ osoby, nebo ty, kteří procházejí krizí.
- Systém postavený na důvěře, ne na podezření: sociální systém má být srozumitelný, důstojný a založený na důvěře – ne na kontrole a stigmatizaci. Pomoc musí být v první řadě blízká: dostupná i v menších obcích, propojená napříč službami, a schopná reagovat na konkrétní situace lidí.
- Prevence jako základ sociální společnosti: věříme, že každá včasná podpora je investice do budoucnosti. Proto klademe důraz na prevenci – ať už jde o práci s ohroženými rodinami, dostupné poradenství nebo terénní služby. Nečekáme, až krize propukne –

podporujeme komunitní přístup, který problémy řeší dřív, než narostou. Chceme přesun péče z institucí do domácího prostředí, kde se člověk cítí bezpečně a svobodně – ne v odlehlých ústavech, s odbornou podporou pro pečující.

- Podmínky pro ty, kdo drží společnost pohromadě: podporujeme veřejné služby, které jsou stabilně financované, mezioborové a odolné. Zasazujeme se o spravedlivé mzdy a vyšší prestiž sociálních pracovníků a pracovníc. Pomáhající profese drží společnost pohromadě, a proto potřebují důvěru, podporu i čas na skutečnou práci s lidmi.
- Prorodinná politika, která dává prostor dýchat: prorodinná politika musí být jednoduchá, univerzální a předvídatelná. Podporujeme automatickou finanční pomoc pro rodiny bez složitého papírování, kvalitní dostupnou péči o děti, flexibilní pracovní úvazky a prostředí, ve kterém rodiče nemusí volit mezi prací, nebo péčí.
- Důstojné stáří a dostupné bydlení pro každého: zasazujeme se o důchodový systém, který nikoho nenechá pod hranicí chudoby, a o dostupné nájemní bydlení, které mladým lidem a rodinám umožní začít žít bez dluhů a existenčního stresu. Chceme společnost, ve které je péče sdílená, důstojná a udržitelná. Kde má každý šanci být součástí – ne na okraji.

5) Práce a mzdy

Volt píše budoucnost práce – důstojně, spravedlivě, smysluplně. Svět práce se mění pod tlakem automatizace, digitalizace i demografických posunů. Místo nostalgie či omezování práv nabízíme Evropský program spravedlivé práce. Nechceme návrat do minulosti, ale férovou transformaci – flexibilitu bez nejistoty, změnu bez ztráty důstojnosti. Práce zůstává klíčovou součástí života, ale její forma i význam se proměňují – a my chceme, aby tato proměna byla volbou, ne hrozbou.

Práce a odměny

Budoucnost práce musí být důstojná, spravedlivá a připravená na změny. Volt podporuje zahájení celoevropské debaty o tom, co znamená práce v době automatizace – plánujeme spustit pilotní programy zkrácené pracovní doby i univerzálního základního příjmu s důrazem na data a vyhodnocení. Chceme zásadní daňovou reformu: nižší zdanění lidské práce a férové zdanění technologií, které ji nahrazují. Práce má být odměňována, ne trestána. Prosazujeme stejnou odměnu za stejnou práci bez výjimek – Evropa nesmí dál tolerovat nerovnosti mezi pohlavími ani podhodnocení práce ve veřejné sféře. Minimální mzda musí reflektovat důstojný život, a tam, kde technologie práci nahradí, musí být zajištěna rekvalifikace nebo sociální síť. Rovnost a férové odměny nejsou jen morální cíl – jsou klíčem k produktivní a udržitelné ekonomice.

Kvalifikace

Volt prosazuje právo na kvalifikaci jako základní podmínku důstojné práce v době automatizace. Navrhujeme vznik Evropského fondu celoživotního učení, financovaného z daní z automatizace a velkých dat, který zajistí přístup k rekvalifikacím, jazykům, IT dovednostem i psychologické podpoře. Zároveň vytvoříme Fond spravedlivé transformace práce zaměřený na pomoc regionům a oborům nejvíce postiženým technologickými změnami. Investice do vzdělání, zelené infrastruktury a komunitních projektů mají jediný cíl: žádný region nesmí zůstat pozadu. Transformace má být spravedlivá, aktivní a pro všechny.

Flexibilita

Volt chce pracovní trh, který je férový nejen k zaměstnaným, ale i k zaměstnávajícím. Flexibilita musí být oboustranná – zaměstnávající by neměli nést nepřiměřenou zátěž při ukončení pracovního poměru. Proto podporujeme model, ve kterém stát zajišťuje silnou síť rekvalifikací, podpory v nezaměstnanosti a aktivní pracovní politiky, zatímco zaměstnavatelům umožňuje jednoduše přizpůsobit pracovní sílu změnám trhu. Tak vzniká dynamické prostředí, kde inovace a mobilita nejsou bržděny strachem z právní nejistoty a kde firmy i pracovníci mohou činit rozhodnutí s důvěrou a respektem.

Digitalizace

Úřad práce nové generace bude s Voltem digitálním partnerem místo byrokratické překážky. Vše lze vyřešit online – z mobilu nebo počítače, bez front a složitých formulářů. Podporu poskytne chatbot, videochat nebo lidský poradce – podle toho, co komu vyhovuje. Zavedeme digitální pracovní smlouvy, které budou snadno uzavíratelné, právně jisté a chráněné před neférovými dodatky, s oficiálními šablonami pro obě strany. A stát konečně sjednotí evidenci odvodů do přehledného systému – zaměstnanci i zaměstnavatelé tak budou mít jasný přehled o sociálním a zdravotním pojištění s automatickými kontrolami a upozorněními na nesrovnalosti. Méně byrokracie, více důvěry, spravedlnosti a jistoty.

Volt usiluje o Evropu, kde technologie rozvíjejí lidský potenciál – nikoli jej svazují. Kde práce není nutným břemenem, ale smysluplnou volbou. Kde z pokroku těží společnost jako celek, ne jen úzká skupina. A kde má každý právo na důstojnost, čas i hlas v rozhodování o své budoucnosti.

6) Kvalitní zdravotní služby poskytované s úctou k lidské důstojnosti

Zdravotnictví nemá být zkouškou trpělivosti, ale službou, na kterou se lze spolehnout. Každé setkání se systémem by mělo být postaveno na důvěře a vzájemném respektu. Systém má klást důraz na kvalitu, nikoli na kvantitu vykázaných výkonů. Všichni by měli mít možnost vybrat si, ve kterém zdravotnickém zařízení proběhne péče. Současně je důležité vytvářet prostředí, ve kterém odborníci nacházejí čas, podporu a spravedlivé ohodnocení, aby mohli svou práci vykonávat s příslušnou odpovědností a profesionalitou. Cílem je přetvořit zdravotnictví v živou komunitu vzájemného respektu, ve které je zdraví společnou hodnotou a ve které je respektována důstojnost každého. Jsme pro partnerský přístup při poskytování zdravotní péče!

Chceme

- Zdravotnictví, které staví na důvěře a kvalitě služeb: zdravotnictví má být oporou, ne zkouškou trpělivosti. Chceme systém, který respektuje důstojnost každé osoby, dává prostor pro dialog a staví na kvalitě, ne na kvantitě vykázaných výkonů. Zdraví vnímáme jako sdílenou hodnotu, ne jako zboží.
- Prevenci a partnerství: chceme systém postavený na partnerství pacienta a lékaře s vyloučením jakýchkoliv paternalistických a autoritativních tendencí. Podporujeme bezplatnou prevenci dostupnou všude tam, kde lidé žijí a pracují – v komunitě, školách i online. Edukace, podpora péče o vlastní zdraví a poskytování srozumitelných informací posiluje důvěru v systém a zároveň jeho efektivitu. Prevence je vždy efektivnější než následné řešení zdravotních problémů.
- Zdravotnictví v komunitě: chceme, aby péče přicházela za lidmi, ne naopak. Prosazujeme přítomnost zdravotnických týmů ve školách, komunitních centrech i prostřednictvím mobilních ordinací a digitálních nástrojů. Zahájíme nezbytné přípravy a první pilotní programy. Podporujeme zapojení komunitních průvodců a propojování systémů poskytování zdravotní a sociální péče a podpory.
- Péči, která respektuje volbu: prosazujeme porodnickou péči založenou na respektu, informovaném rozhodnutí a možnosti volby prostředí, v němž porod probíhá. Zároveň se zasazujeme o dostupnou a důstojnou paliativní péči – jak v domácím prostředí, tak v nemocnicích. Podporujeme rovněž možnost využití léčebného konopí a psychedeliky asistovanou terapii pro osoby v terminální fázi onemocnění.
- Inovace a mezioborovou spolupráci: Podporujeme zavádění inovativních postupů, které vycházejí z vědeckých poznatků a skutečných potřeb pacientů. Prosazujeme efektivní mezioborovou spolupráci – například propojení medicíny s technologiemi, sociální péčí a duševním zdravím – která umožňuje komplexní a smysluplnou péči namísto roztržitého systému založeného pouze na vykazování výkonů.
- Profesní rozvoj a důstojné podmínky: zdravotnictví může dobře fungovat jen tehdy, pokud o jeho klienty pečují lidé, kteří sami pracují v důstojných podmínkách. Proto prosazujeme spravedlivé

odměňování, podporu duševního zdraví, možnost částečných úvazků a rovnováhu mezi pracovním a osobním životem pro všechny – zdravotníky i nezdravotníky. Zároveň podporujeme rozšíření kompetencí ošetrovatelských profesí, snížení zbytečné administrativy a moderní praxí podložené formy vzdělávání.

7) Talenty a migrace

Česká republika dlouhodobě čelí nedostatku kvalifikovaných odborníků v oblasti technologií, AI, vědy a inovací. Naším cílem je vytvořit přívětivý a efektivní systém, který umožní získávat a dlouhodobě udržet talentované odborníky ze zahraničí. Zároveň se opíráme o EU a prosazujeme efektivní sdílení informací o azylovém řízení a o výsledcích šetření azylových úřadů a tajných služeb napříč zeměmi EU tak, aby ve chvíli, kdy nějaká osoba je zamítnuta jednou zemí, platilo toto zamítnutí napříč EU.

Zjednodušení vízové politiky

Výrazně zrychlíme administrativní procesy spojené s žádostmi o víza pro studující, akademické pracovníky, výzkumníky a pro kvalifikované odborníky v oblasti technologií, AI a inovací, kterých je na českém pracovním trhu nedostatek. Zavedeme možnost elektronického podání žádosti o dlouhodobé vízum/pobyt a elektronického dokládání příloh. To zahrnuje i bezpečné on-line ověřování totožnosti a elektronické objednávání termínů na konzulátech. Zvýšíme kapacitu konzulátů v některých prioritních zemích. Pro vysoce kvalifikované odborníky z vybraných profesí zavedeme garanci posouzení pracovního povolení do 2 týdnů. Zaměstnavatelé tak mohou získat zahraniční experty během dnů, nikoli měsíců.

Sázíme také na vícejazyčnost a klientský přístup, klíčové informace a formuláře musí být dostupné v angličtině i dalších jazycích. Česko bude přijímat klíčové dokumenty (diplomy, potvrzení od zaměstnavatele apod.) v angličtině, případně v dalších běžných světových jazycích. ČR by měla pokračovat v trendu zřizování one-stop center a online informačních portálů pro cizince.

Česko musí aktivně nabízet stipendia a pozice pro zahraniční doktorandy a vědce v prioritních oborech (AI, biotechnologie, čistá energie apod.) a

zajistit pro ně i jejich rodiny snadnou vízovou cestu. Usnadníme také legalizaci pobytu absolventů českých vysokých škol z třetích zemí a zavedeme automatická pracovní víza pro absolventy českých vysokých škol na 12 měsíců po absolvování, během nichž si mohou hledat práci nebo rozjet podnikání. Dáme talentovaným lidem perspektivu dlouhodobého statusu tím, že vysoce kvalifikovaným lidem umožníme urychlené získání trvalého pobytu (nejrychlejší verze po 21 měsících).

Azylová politika: Strkáním hlavy do písku migraci nevyřešíme

Základem je předcházet nucené migraci tím, že pomůžeme zlepšovat situaci tam, kde migrace vzniká. Prosazujeme navýšení humanitární a rozvojové pomoci v zemích původu migrantů a v jejich sousedství, zejména v regionech zasažených válkou, chudobou či klimatickými katastrofami. Prosazujeme také aktivní boj proti pašerákům lidí.

Lidé prchající před pronásledováním musí mít šanci požádat o ochranu bez nutnosti riskovat život v rukou pašeráků. Proto chceme, aby na vnějších hranicích EU vznikaly asistenční a azylové kanceláře, kde mohou uprchlíci podat žádost o azyl v civilizovaných podmínkách. Každý, kdo požádá o mezinárodní ochranu, si zaslouží humánní zacházení po dobu, kdy čeká na rozhodnutí. Důležitá je základní zdravotní péče, hygiena, strava a vzdělávací možnosti pro děti. Zvláštní důraz klademe na ochranu zranitelných skupin, zapojení dětí do vzdělávacích aktivit a rodičů do jazykové přípravy. Pro ty, kdo azyl získají, musí stát vytvořit podmínky pro úspěšné začlenění do společnosti – to znamená jak výuku jazyka, tak seznámení s kulturou a zákony. Nedílnou součástí spravedlivé migrační politiky jsou i bezodkladné návraty těch osob, které nesplní podmínky pro udělení azylu. Vždy trvá na tom, aby proces navracení probíhal v souladu s principy lidskosti – tedy bezpečně a důstojně.

8) Chytrý stát – přítel občana

Chytrý stát není soubor aplikací, ale promyšlený a propojený systém. Nejde jen o technologie, ale o změnu přístupu. Aby stát sloužil efektivně, spravedlivě a s důvěrou občanů, musí být postaven na těchto principech:

- Občan v centru – jednou a dost: stát nesmí znovu vyžadovat údaje, které už jednou získal. Princip „jednou a dost“ znamená, že systémy mezi sebou komunikují a občan nebo podnikatel nemusí být kurýrem mezi úřady. Stát musí podporovat předávání informací pomocí moderních a strukturovaných komunikačních protokolů (naskenování dokumentu není digitalizace!).
- Digitální identita a jednotný přístup: každý občan i firma musí mít bezpečný přístup ke všem veřejným službám skrze jednotnou digitální identitu. Digitální účet občana je vstupní brána do státu. Stát zpřístupní digitální identitu občana s jeho svolením i pro soukromé poskytovatele služeb, kteří budou mít možnost digitální identitu využít pro přihlášení občana do svých systémů.
- Digitální služba jako výchozí volba: veřejné služby musí být digitální ve výchozím stavu, a to plně – od podání po rozhodnutí. Nedopustíme ale digitální vyloučení. Právo na analogovou službu zůstane zachováno pro všechny, ale digitální řešení musí být jednodušší, rychlejší a spolehlivější.
- Umělá inteligence jako služba občanovi: AI nesmí nahradit lidské rozhodování tam, kde má rozhodovat člověk. Má ale pomáhat: zrychlovat administrativu, odhalovat podvody, navrhnout zjednodušení. Musí být transparentní (znalost trénovacích dat), etická, férová a vysvětlitelná.
- Bezpečnost a dostupnost dat: digitální stát musí být bezpečný. Ochrana osobních údajů, kybernetická odolnost a technologická suverenita jsou základem důvěry. Data jsou základní stavební jednotkou chytrého státu. Jejich kvalita, zabezpečení, dostupnost a využitelnost rozhoduje o efektivitě veřejné správy. Stát musí řídit data strategicky: sbírat je smysluplně, sdílet bezpečně, dohlížet, kde je ukládá (zejména ne mimo EU), a využívat pro rozhodování.
- Digitální kompetence pro každého: stát musí aktivně zvyšovat digitální dovednosti občanů, úředníků i politiků. Bez digitální gramotnosti nemá digitální stát smysl. Vzdělávání v oblasti technologií je novou občanskou gramotností.
- Otevřenost, důvěra a interoperabilita: chytrý stát staví na konceptech otevřených dat, open-source software a

transparentnosti algoritmů. Stát musí budovat moderní IT infrastrukturu a vzájemnou propojitelnost systémů. Otevřené standardy a architektura mají být jednotné napříč resorty.

9) Stavební kameny – digitalizace a automatizace státu

Státní správa se musí technologicky posunout do 21. století:

- Open-source software – za veřejné peníze veřejný kód: komponenty software, jejichž vytvoření je hrazeno z veřejných prostředků, by měly být v co největší možné míře publikovány jako open-source software. Díky tomu je zajištěna transparentnost a veřejná kontrola vynaložených prostředků a kvalita softwarového vývoje pro veřejnou správu. Instituce nemají být závislé na jednom dodavateli. Vítko a podporujeme existující praxi reprezentovanou např. spolkem Otevřená města a Českou národní OSPO.
- Vznik Ministerstva pro umělou inteligenci (AI): bude zastřešovat širokou škálu aktivit souvisejících s nástupem AI a nutností digitalizace státní správy, které jsou dnes rozptýleny mezi různá ministerstva a orgány. Hlavním smyslem je zajistit jednotnou strategii a koordinaci v oblasti AI napříč celým státem a vytvořit vnímání České republiky jako země přátelské k umělé inteligenci a jako cílové destinace pro výzkum a implementaci umělé inteligence.
- Národní strategie a politika AI: Ministerstvo bude formulovat národní strategii pro AI. Tím eliminuje současnou roztříštěnost, kdy roli koordinátora národní AI strategie plní Ministerstvo průmyslu a obchodu, ale řada dílčích úkolů spadá jinam.
- Regulace a etika AI: Tvorba legislativního rámce pro AI a implementace evropské regulace EU AI Act a souvisejících předpisů tak, aby v Česku pro umělou inteligenci panovalo příznivé právní prostředí postavené na jasných pravidlech, minimalizaci administrativy a spolupráci veřejných orgánů. Ministerstvo bude ve spolupráci s experty také definovat etické standardy pro AI.

- Výzkum, vývoj a inovace v AI: Ministerstvo bude zastřešovat podporu vědy a výzkumu v oblasti AI, koordinovat grantové programy, financování národních center excelence v AI, spolupráci s univerzitami a výzkumnými ústavy. Dále bude mít na starosti inovační politiku v AI, např. startupy a aplikovaný výzkum.
- Průmysl a digitalizace ekonomiky: V gesci bude mít využití AI v průmyslu a službách, automatizaci výroby, podporu zavádění AI v podnicích (zejména SME), digitální inovace a rozvoj digitální ekonomiky.
- Vzdělávání a trh práce: Ministerstvo bude ve spolupráci s MŠMT zajišťovat rozvoj lidského kapitálu pro AI a zvyšování digitální gramotnosti a gramotnosti v oblasti AI pro celou populaci a rekvalifikaci pracovníků ohrožených automatizací. Bude mít za úkol také přilákat talenty v oblasti AI a digitálních technologií z celého světa. Dále by analyzovalo dopady AI na zaměstnanost a ve spolupráci s MPSV navrhovalo další opatření.
- Veřejná správa a e-government: Ministerstvo se stane garantem inovační digitalizace veřejné správy a pokročilých AI řešení e-governmentu, automatizace administrativních procesů, zlepšení komunikace státu s občany apod.

10) Inovace a startupy

Náš stát musí projít zásadní proměnou tak, aby efektivně a transparentně podporoval občany a firmy na jejich cestě k prosperitě. Chceme ekonomiku a společnost budovat na principech udržitelnosti, nikoliv na levné pracovní síle nebo ničení životního prostředí.

Startupový zákon

Zavedeme startupový zákon s jasnou definicí toho, co je to startup, postavenou na tvrdých a měkkých kritériích. Chceme transparentně snížit daňovou zátěž a usnadnit podmínky začínajícím firmám, pro co nejlepší využití jejich potenciálu. Zavedeme certifikaci a registr startupů a snížíme daně z příjmu pro startupy ve chvíli, kdy budou zisky reinvestovány zpět do firmy. Považujeme za důležité správně vymezit definici startupu v

české legislativě. Navrhujeme tvrdá kritéria: věk do 5 – 7 let, nesmí vzniknout fúzí či rozdělením starší firmy, nesmí vyplácet dividendy ani být kótovaný na burze, musí mít sídlo nebo pobočku v Česku, alespoň 60 % zaměstnanců v Česku a roční tržby do 10 milionů euro. A měkká kritéria: inovativnost produktu a škálovatelnost.

Národní program na podporu českých vysokoškolských spin-offů

Program propojí špičkový výzkum se startupy, které potřebujeme v Česku posílit. Náš program má tři hlavní pilíře. Stipendia pro zakladatele startupů a jejich tým, dvoufázové financování náročných deep-tech projektů a podpora žen – podnikatelek. Kombinuje měsíční osobní stipendia (1000 – 3000 euro podle stupně vzdělání a dalších kvalifikací) a poskytuje předem dané rozpočty na různé fáze rozvoje startupu. Začíná v nejnižší fázi na prototypy a patenty (do 30 000 euro), podporuje také odborný mentoring. Formálním žadatelem je vždy vysoká škola. Nezapomeneme ani na zakládání startupových inkubátorů a akceleratorů v regionech s nižší ekonomickou aktivitou.

Vytvoříme Český růstový a inovační fond fondů (CRIFF)

Pro zvýšení množství rizikového kapitálu v Česku vytvoříme fond fondů, který bude investovat do fondů s rizikovým kapitálem. CRIFF bude fungovat jako domácí kotva pro nové i zahraniční fondy rizikového kapitálu. Do tohoto fondu vloží ČR primární kapitál skrze Národní rozvojovou banku. Tento fond bude investovat do menších venture fondů s rizikovým kapitálem za podmínky, že inovativní projekty budou koinvestovány prostředky ze soukromého kapitálu. Tím vytvoříme páku, která, dle odhadů, přinese na český trh 10 miliard rizikového kapitálu ročně.

Otevřeme penzijním fondům dveře k výnosnějším investicím

Razantní změny v evropské regulaci ELTIF 2.0 umožní, aby do CRIFFu vstoupily penzijní fondy i drobní investoři. Navrhujeme změnit zákon tak,

aby penzijní fondy mohly vložit až 5 % portfolia do fondu fondů s tím, že tyto investice by byly primárně směřovány do CRIFFu.

Srozumitelný a důvěryhodný systém pro zaměstnanecké akcie

Změníme systém zaměstnaneckých akcií tak, aby byl výhodný pro startupy, které potřebují přilákat talentované lidi. Chceme, aby zaměstnanci (nejen) startupů v ČR získali férový podíl na úspěchu firem, aby startupy snadno přitahovaly špičkové lidi. Vneseme do systému jednoduchost místo byrokracie – jedno hlášení finančnímu úřadu, odklad zdanění i odvodů až do exitu – přesně tak, jak to zakladatelé startupů požadují už teď.

11) Euro

Jsme pevně přesvědčeni, že přínosy zavedení eura jednoznačně převažují nad případnými nevýhodami. Zavedení eura pomůže české proexportní ekonomice, ale zároveň naši zemi ukotví v integračním jádru Evropy. Eurozóna by získala člena se silným exportním zaměřením, nízkým zadlužením a úzkou ekonomickou provázaností s okolními státy ve středu Evropy. Díky přijetí eura bude navíc těžší změnit naši prozápadní orientaci prostřednictvím vnějších i vnitřních vlivů.

Přijetím eura výrazně zredukujeme současná kurzová rizika a firmám odpadnou transakční náklady a náklady na kurzové zajištění. Ušetřené peníze mohou použít na investice i růst mezd.

Proto

- Zavedeme euro pro občany: přijetí eura odstraní všechny vyjmenované příčiny vyšších cen v Česku a navíc zvýší cenovou transparentnost. Vyšší cenová transparentnost zvýší konkurenceschopnost a ta bude tlačit na snižování cen. Běžní občané, narozdíl od firem, nemohou šetřit tím, že si půjčují v eurech, a tak si např. na hypotékách připlácí několikanásobně vyšší úroky

než sousedé z eurozóny. Podobně je to u cen zboží, kde si obchodníci většinou přidávají do ceny rizikovou kurzovou přírážku. Podobně by euro Čechům zlevnilo a usnadnilo i studium nebo práci v zahraničí.

- Zavedeme euro tak, aby nezvýšilo ceny: zavedeme povinnost obchodníků po určitou dobu uvádět u zboží dvojí ceny, a to jak v korunách, tak i v eurech (tzv. duální označování cen). Toto opatření zamezí možným tendencím využít přechodu na euro ke zvýšení cen. Kromě důležité role konkurenčního prostředí sehraji roli i další nástroje, např. zavedení spotřebitelského kodexu. Po vzoru Chorvatska vytvoříme mobilní aplikaci, která bude informovat spotřebitele o cenách před zavedením a po zavedení. V aplikaci bude monitoring několika stovek základních položek a všechny velké řetězce budou data povinně dodávat každé dva týdny.
- Okamžitě vstoupíme do ERM II: Česko již plní kritéria a je na vstup do ERM II připraveno. Není důvod tento krok dále odkládat. Podporujeme okamžité přistoupení k ERM II v nejbližším možném termínu. Bez členství v ERM II nebudeme mít kontrolu nad vstupem do eurozóny.
- Podporujeme přijetí digitálního eura a chceme ho i v Česku: Digitální euro bude skutečně evropským platebním prostředkem, který sjednotí digitální platby napříč kontinentem. Bude elektronickou obdobou hotovosti. Hotovost nezmizí, o to se bát nemusíme.

12) Daně

Uvědomujeme si, že Česká republika se v současnosti potýká se strukturálním deficitem, který přesahuje sto miliard korun ročně, nemluvě o dalších nutných výdajích (vzdělávání, obrana). Nejpříjemnější způsob, jak tento deficit pokrýt, je zvýšení daňových příjmů. Nechceme před touto skutečností zavírat oči, protože problémy našich veřejných financí nezmizí, když se jimi přestaneme zabývat. Naopak, dojde k jejich prohloubení. Současný daňový systém České republiky považujeme za jeden ze strukturálních problémů naší země. Proto nechceme snadné zvýšení daní, ale reformu celého systému.

Poměr daňového výběru ČR vůči HDP se pohybuje na úrovni průměru OECD (33,7 % / 33,9 %), je tedy podobný zemím východní Evropy a výrazně nižší, než je obvyklé v zemích Evropy západní. Naopak úroveň zdanění práce je v porovnání se zeměmi OECD nadprůměrná (39,8 % / 34,6 %). Tento rozdíl je dán extrémně nízkým zdaněním nemovitostí v České republice (s necelými 0,2 % HDP druhé nejnížší).

Současný daňový systém České republiky tedy stojí na vysokém zdanění práce, kdežto majetek je daněn minimálně. Náš systém tím nepoměrně daňově zatěžuje pracující populaci, čímž snižuje motivaci k práci. A naopak motivuje k hromadění majetku jako k levné a jednoduché investici, místo vracení peněz do naší ekonomiky. Z aktuální situace rostoucího státního dluhu navíc vyplývá, že pracující populace není takto schopna pokrýt všechny výdaje státu. Chceme proto zásadně změnit český daňový mix.

Reformujeme zdanění příjmů, více progrese, nižší zdanění nízkopříjmových

- Zvýšíme slevu na poplatníka na 90 % měsíční průměrné mzdy a umožníme její převod do daňového bonusu.
- Sjednotíme slevu na potomka na 40 % měsíční průměrné mzdy.
- Zavedeme automatickou valorizaci daňových slev, aby jejich relativní výše neklesala v čase.
- Zrušíme výjimku z daně z příjmu pro dědictví nad úroveň 25 milionů Kč.
- Zavedeme hladké progresivní zdanění z příjmů fyzických osob, příjmy do dvojnásobku průměrné mzdy zdaníme 15 %, nad dvojnásobek 25 % a nad čtyřnásobek 35 %.
- Využijeme evropské platformy Voltu a budeme usilovat o harmonizaci zdanění právnických osob na Evropské úrovni, aby o úspěchu firmy rozhodovala nabídka zboží a služeb a ne adresa kanceláře.
- Zrušíme slevu na nepracující/ho manžela/ku, která podporuje lidi k setrvání mimo pracovní trh, a místo toho navrhujeme zvýšení slevy na potomka do tří let věku na 50 % průměrné měsíční mzdy.
- Protože v ČR není potřeba podporovat poptávku po nemovitostech a tím zvyšovat jejich cenu, zrušíme odpočty úroků z hypoték. Nechceme ani odpočty příspěvků do důchodového pojištění, které nespravedlivě zvýhodňují vybraný komerční finanční produkt.

- Odpočet z penzijního spoření a dlouhodobých investičních produktů převedeme do slevy o maximální výši na úrovni 7 200 Kč.

Chytrá daň z nemovitostí, podpoříme výstavbu a snížíme pořizovací ceny

- Současná úprava daně z nemovitostí v ČR zohledňuje pouze velikost sídla, ale ne reálnou hodnotu nemovitosti. To znamená, že relativně více daníme nemovitosti v chudších oblastech.
- Chceme daň z nemovitosti, která se bude odvíjet od její hodnoty.
- Po dánském vzoru zavedeme daň z hodnoty pozemku ve výši 1,5 % jeho hodnoty, vypočtené na základě hodnoty pozemku bez úprav. Tímto podpoříme efektivní využití půdy a výstavbu na hodnotných, ale nevyužívaných pozemcích ve městech (brownfieldech). Tato opatření povedou k poklesu cen nemovitostí.
- Zdanění samotné stavby upravíme tak, aby odráželo její hodnotu.
- Po důkladné analýze dopadů zvýšení daně z nemovitosti na nízko- a středněpříjmové skupiny, navrhne adekvátní úpravu slevy na poplatníka s cílem zmírnit negativní důsledky. Seniorům umožníme při přechodu na nový systém výši daně zmrazit; s tím, že rozdíl se převede do nízkoúročné půjčky splatitelné při změně majitele nemovitosti.
- Umožníme platit daň z nemovitostí pomocí automatické srážky ze mzdy nebo penze.

Zdaněním nezdravého chování ulehčíme zdravotnímu systému

- Reformujme zdanění alkoholických nápojů tak, aby lépe odráželo obsah alkoholu a zdravotní rizika. Prosadíme zdanění tichého vína.
- U ostatních drog budeme prosazovat zdanění odpovídající jejich škodlivosti.
- Zdaníme nápoje s vysokým obsahem cukru podle jeho obsahu a nápoje s obsahem umělých sladidel.

Podporujeme evropský systém emisních povolenek

- Za negativní dopady škodlivých emisí mají platit ti, kteří je produkují, nikoli ti, kterým škodí. Proto podporujeme systém emisních povolenek včetně jeho rozšiřování.
- Podporujeme Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM), abychom zabránili prostému přenášení emisí za hranice.
- Budeme prosazovat zrušení daňových výjimek pro letecká paliva.

13) Klimatický zákon a právní rámec uhlíkové neutrality

Přijmeme klimatický zákon, který stanoví závazný cíl dosažení klimatické neutrality do roku 2050, včetně mezikroků pro roky 2030 a 2040. Zákon zavede uhlíkové rozpočty pro jednotlivé sektory a každoroční povinnost vlády vyhodnocovat pokrok a přijímat nápravná opatření. Vznikne nezávislá Klimatická rada složená z odborníků, která bude dohlížet na plnění zákona a jejíž doporučení bude vláda muset veřejně komentovat nebo implementovat.

Zavedeme klimatický test pro veškerá legislativní a investiční rozhodnutí vlády a rozšíříme možnosti občanů a obcí právně napadat rozhodnutí s negativními dopady na klima. Vytvoříme online portál s přístupem k datům o emisích a klimatických opatřeních. Zajistíme participaci veřejnosti na revizi zákona a umožníme klimatické žaloby. Do právního rámce začleníme princip klimatické spravedlnosti a ochrany práv budoucích generací.

Sloučíme stávající strategické dokumenty (NECP, SEK, POK) do jednotného klimaticko-energetického rámce s konkrétními cíli a pravidelnou aktualizací. Každé ministerstvo a kraj vypracují vlastní plán plnění těchto cílů. Zavedeme klimatické hodnocení všech vládních výdajových rámců a propojení implementace s financováním z fondů EU.

Vznikne Rada pro klimatickou transformaci, která bude koordinovat naplňování strategie napříč resorty.

Zajistíme férové oceňování uhlíku rozšířením systému ETS a zavedením ETS 2 pro dopravu a budovy. Výnosy budou použity na podporu domácností, modernizaci průmyslu a klimatické projekty. Plně implementujeme uhlíkové clo (CBAM) a výnosy využijeme na dekarbonizaci a podporu klimatu v zemích Globálního Jihu.

Zavedeme opatření pro ochranu vody, modernizaci vodárenské infrastruktury, zachytávání dešťové vody a posílení retenční schopnosti krajiny. Budeme investovat do modrozelené infrastruktury, ekologického zemědělství a revitalizace krajiny. Vzniknou krizové plány pro období sucha a bude rozvíjena predikce extrémních jevů.

Podpoříme spravedlivou transformaci prostřednictvím sociálního klimatického fondu a pomoci zranitelným domácnostem. Umožníme vznik komunitních energetických projektů a usnadníme sdílení energie. Vznikne Rada pro spravedlivou transformaci a bude zajištěn veřejný přístup k informacím i právní ochrana občanů.

14) Energetika

Čistá a dostupná energie pro všechny je základním pilířem udržitelného života, zdraví obyvatel, prosperity i bezpečnosti České republiky. Zasadíme se o energetický systém, který bude klimaticky neutrální, efektivní, spravedlivý a demokratický, odolný vůči krizím a geopolitickým rizikům a zároveň bude respektovat planetární meze. Jeho základem budou energetika a teplárenství založené na obnovitelných zdrojích energie, chytré infrastruktury, spolupráci v rámci Evropy a aktivní participaci občanů, obcí a firem.

Základem stabilního a bezpečného systému je vyvážený energetický mix, založený na větrných a solárních elektrárnách a akumulaci energie a doplněný dalšími zdroji. Zaměříme se proto na zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie (OZE) na výrobě elektřiny na 35 % do roku

2030 s výhledem klimatické neutrality do roku 2050. Zrychlíme a zdigitalizujeme povolovací procesy, vytvoříme jednotné meziresortní kontaktní místo (one-stop-shop) a zapojíme veřejnost prostřednictvím participativního plánování projektů. Legislativně i finančně podpoříme komunitní energetiku a založíme národní platformu pro sdílení osvědčených postupů a financování. Podpoříme rozšíření chytrých měřicích systémů a zavedeme tarifní struktury podporující úspory energie a flexibilitu spotřeby. Zvýšíme tempo renovace budov na 3 % ročně, přičemž zvláštní důraz klademe na podporu zranitelných domácností a prevenci energetické chudoby.

Budeme usilovat o zákonné zakotvení ukončení spalování uhlí pro výrobu elektřiny a tepla nejpozději do roku 2033, přičemž zajistíme doprovodná opatření pro podporu zaměstnanosti, rekvalifikaci a posílení regionálních ekonomik. Zrušíme přímé i nepřímé dotace pro fosilní paliva. Dekarbonizace teplárenství je nezbytnou podmínkou dosažení klimatické neutrality do roku 2050. V maximální možné míře proto podpoříme rozvoj velkých tepelných čerpadel a kogenerace, tedy kombinované výroby elektřiny a tepla z obnovitelných zdrojů a bioplynu.

Budeme investovat do výzkumu a inovací zaměřených na oblasti akumulace energie, agrovoltaiku, výrobu obnovitelného vodíku a pokročilých obnovitelných technologií, a podpoříme české startupy a výzkumné instituce. Rozvoj jaderné energetiky a malých modulárních reaktorů (SMR) vnímáme jako možný doplněk obnovitelných zdrojů, pokud budou splňovat požadavky na bezpečnost, ekonomickou výhodnost a veřejnou kontrolu. Technologie pro zachytávání a využití CO₂ podpoříme pouze v případě obtížně dekarbonizovatelných sektorů a zaměříme se na financování výzkumu a pilotních projektů.

Modernizujeme distribuční soustavu tak, aby umožňovala efektivní řízení decentralizované výroby a spotřeby energie, a reflektovala potřebu flexibility na trhu. Zajistíme lepší propojení s evropskou sítí prostřednictvím rozšíření přeshraniční infrastruktury a účasti Česka na společných projektech například v rámci programu TEN-E. Financování rozvoje OZE a modernizace sítě podpoříme zavedením zelených dluhopisů, veřejně spravovaných crowdfundingových platforem a zvýhodněných úvěrů.

15) Bydlení

Volt Česko považuje bydlení za základní lidskou potřebu a klíč k sociální soudržnosti i ekonomické stabilitě. Vlastnické bydlení je pro stále více lidí, zejména mladé a zranitelné skupiny, nedostupné. Drahé byty ve městech a spekulace s nemovitostmi zvyšují nerovnosti a vytvářejí tlak na veřejné služby. Politiky v oblasti daní a územního plánování často zvýhodňují vlastnické bydlení, zatímco roste počet těch, kteří na něj nedosáhnou.

Naší vizí je, aby lidé žili v kvalitních, dostupných a udržitelných domech. Bydlení má být jistotou, nikoli zdrojem stresu. Veřejný i soukromý sektor musí společně investovat do všech forem bydlení – vlastnického, nájemního, družstevního i komunitního. Sociální byty mají tvořit základní síť pro ty, kdo se ocitnou v tísní. Nikdo by neměl být nucen spát na ulici, oběti domácího násilí se nemají bát ztráty domova a studenti musí mít možnost důstojného bydlení během studia.

Volt prosazuje vznik celoevropského investičního fondu pro dostupné bydlení a společný legislativní rámec, který stanoví jasná pravidla pro cílové skupiny, cenotvorbu a standardy kvality i udržitelnosti. Vedle veřejných investic je klíčové zapojení soukromého kapitálu a nastavení rozumné míry ziskovosti, která umožní rozvoj bytového fondu. Podporujeme vznik komunitních pozemkových spolků (CLT), které omezí spekulace s pozemky a zajistí, že zisky zůstávají v místě a slouží dalšímu rozvoji bydlení. Rozvoj bytových korporací, družstev a dalších inovativních modelů umožní bydlení za nákladovou cenu a posílí sociální mix v nových čtvrtích.

Kvalitní bydlení není jen otázkou bytu, ale i prostředí. Proto klademe důraz na urbanistickou kvalitu, veřejný prostor a modrozelenou infrastrukturu. Prosazujeme systematický rozvoj parků, zelených střech, vodních prvků a komunitních zahrad. Chceme zavést funkce městského architekta, zahradníka a energetického manažera, které zajistí dlouhodobou koncepci rozvoje měst a podporu 15-minutových měst, kde jsou služby dostupné pěšky nebo na kole.

Bariéry v přístupu k bydlení nejvíce dopadají na seniory a osoby se zdravotním postižením. Podporujeme rozvoj bezbariérového,

asistovaného a mezigeneračního bydlení, včetně služeb, které umožní těmto skupinám žít samostatně a důstojně. Nové projekty musí zohledňovat jejich potřeby už ve fázi plánování.

Participace veřejnosti a komunitní plánování jsou základem úspěšné bytové politiky. Podporujeme vznik komunitních architektonických komisí, participativní rozpočty a veřejné konzultace k novým projektům. Obyvatelé se tak mohou aktivně podílet na utváření svého okolí, což posiluje sousedské vztahy i kvalitu rozhodování.

Chceme, aby legislativa posílila stabilitu nájemního bydlení, omezila řetězení krátkodobých smluv a nastavila limity růstu nájmů tak, aby chránily zranitelné skupiny, ale neodrazovaly od dlouhodobých smluv. Podporujeme digitalizaci a zjednodušení stavebního řízení, aby výstavba byla rychlejší a transparentnější, a posílení role samospráv v územním plánování.

Moderní bytová politika musí být ekologicky odpovědná. Prosazujeme povinné pasivní standardy pro nové veřejné budovy, dotace a zvýhodněné půjčky na renovace, podporu zelených střech, komunitní energetiky a postupný odklon od kotlů na fosilní paliva v příštím desetiletí. Podporujeme cirkulární ekonomiku ve stavebnictví a inovace v materiálech i technologiích.

Inovace v sektoru stavebnictví by neměly opomíjet lidský faktor. Práce ve stavebnictví je velmi náročná a špatně ohodnocená. To se týká i zdánlivě privilegovaných vrstev, jako jsou architekti či stavební inženýři, kteří se také potýkají s prekarizací. Sektor bydlení musí umět nabídnout atraktivní mzdy, důstojné podmínky a pocit, že přispívá k udržitelnému rozvoji. Řešení záleží na aktérech v tomto segmentu skrze odborové organizování a sociální dialog (včetně kolektivních smluv), pozitivní příklady a motivační kampaně, které ukážou, že každá rukodělná činnost je činnost kreativní a naplňující.

Volt věří, že investice do dostupného a kvalitního bydlení, urbanistické kvality, modrozelené infrastruktury, sociální inkluze a participace přinášejí dlouhodobé benefity celé společnosti – zdravější, soudržnější a inovativnější Česko.

16) Průmysl

Volt prosazuje moderní český průmysl založený na ekologické udržitelnosti, digitalizaci, konkurenceschopnosti a evropské spolupráci.

Zavedeme povinnost veřejně dostupných a nezávisle ověřovaných uhlíkových plánů pro velké průmyslové podniky. Podpoříme snižování emisí v nejzatíženějších odvětvích, jako jsou hutnictví, cementárny a chemický průmysl – například pomocí elektrifikace výrobních procesů a využití zeleného vodíku. Každá veřejná investice bude nově doprovázena ukazatelem klimatické návratnosti, který vyjádří množství sníženého CO₂ na jednotku investice. Cílené investice z fondů EU zaměříme na modernizaci továren v transformujících se regionech. Budeme také podporovat zavedení uhlíkového cla (CBAM) a rozšíření systému emisních povolenek EU ETS.

Zavedeme ekodesignové standardy pro delší životnost a opravitelnost výrobků a podpoříme recyklaci ve stavebnictví, automobilovém průmyslu, elektroodpadu a zpracování plastů. Rozvineme průmyslovou symbiózu a stanovíme kvóty na použití recyklovaných materiálů ve výrobě. Zvýhodníme domácí produkci klíčových komponentů a podpoříme cirkulární startupy prostřednictvím CzechInvestu a TAČR. Financování zajistíme z evropských programů jako CEAP a EIP.

Zvýšíme veřejné i soukromé investice do bezemisních technologií, automatizace, digitalizace a elektromobility. Podpoříme vznik regionálních inovačních hubů a založíme Národní fond pro průmyslovou transformaci. Usnadníme malým a středním firmám přístup k evropským programům (např. EIC Accelerator, Digital Europe, Horizont Evropa) a zavedeme daňové úlevy a poradenství pro udržitelné inovace.

Zavedeme povinné energetické audity pro střední a velké podniky každých pět let. Podpoříme zavádění chytrých systémů řízení energií a surovin, včetně řešení využívajících umělou inteligenci. Modernizaci energeticky náročných provozů podpoříme zvýhodněnými úvěry při dosažení konkrétních úspor. Budeme financovat bezodpadovou výrobu, digitální monitoring toků surovin a CO₂, a rozvoj komunitních solárních

elektráren a bateriových úložišť. Zjednodušíme legislativu pro sdílení energie a podpoříme vznik komunitní a cirkulární energetiky.

17) Kvalitní, ekologická a digitální doprava pro Česko a Evropu

Volt Česko chce moderní a propojené Česko, kde i v menších obcích je možné pohodlně a udržitelně cestovat bez nutnosti vlastnit auto. Veřejná doprava má být spolehlivá, digitálně propojená a napojená na evropské standardy – jízdenku si koupíte v jedné aplikaci, která platí po celé EU. Každé větší město musí být součástí sítě rychlé železnice, a v menších městech musí fungovat sdílené a autonomní formy dopravy. Městské prostředí proto bude čistší, tišší a bezpečnější díky rozvoji mikromobility, nákladní doprava bude nízkoemisní a řízená digitálně. Inspirujeme se Švýcarskem, Nizozemskem či Estonskem – zeměmi, kde doprava slouží lidem i planetě.

Ačkoli má Česko jednu z nejhustších železničních sítí v EU, její technický stav a spolehlivost zaostávají. Přeprava zboží se přesouvá na silnice, což zvyšuje emise, hluk a zdravotní rizika. Městská i příměstská doprava často nedokáže konkurovat autu – zejména v dostupnosti, pohodlí a rychlosti. Znečištění z dopravy má na svědomí tisíce předčasných úmrtí ročně, přičemž průměrné stáří aut přesahuje 14 let a podíl elektromobilů je jeden z nejnižších v EU. Ve městech chybí kvalitní infrastruktura pro kola a pěší, veřejný prostor je zahlcen parkováním. Sdílená mobilita, carsharing nebo autonomní doprava jsou stále výjimkou. Městská logistika je neefektivní, chybí distribuční centra a digitalizace.

Proto navrhujeme

- Modernizace železnic a regionální dostupnost: chceme budovat vysokorychlostní tratě s přestupními uzly napojenými na regionální

dopravu. Součástí modernizace musí být bezbariérové stanice, přehledné značení a digitální informace pro cestující. Zavedeme jednotnou evropskou platformu pro plánování cest a nákup jízdenek, inspirovanou modelem MaaS (Mobility as a Service).

- Dekarbonizace dopravy a spravedlivé zpoplatnění znečištění: podporujeme zákaz nových spalovacích motorů od roku 2035. Elektromobilitu rozvíjíme spolu s dobíjecí infrastrukturou a daňovými pobídkami. Chceme spravedlivé zdanění letecké dopravy a začlenění všech forem dopravy do systému emisních povolenek.
- Mikromobilita a městská doprava pro 21. století: budeme podporovat cyklostezky, bezpečné přechody, pěší zóny a infrastrukturu pro sdílená kola – nejen pro jejich pohyb, ale i bezpečné a organizované odstavování. Veřejnou dopravu chceme doplnit o carsharing, autonomní minibusy a flexibilní linky na vyžádání. Chytrá parkovací politika omezí potřebu vlastnit auto.
- Zelená logistika a doprava na poslední míli: prosazujeme městská distribuční centra, cargo biky a doručovací drony. Elektrická vozidla a noční logistika sníží emise a uleví dopravě ve špičkách. Digitalizace a umělá inteligence umožní efektivní plánování rozvozu.
- Inovace a propojení s Evropou: podporujeme autonomní vlaky, podzemní logistické systémy a zapojení Česka do evropských výzkumných projektů. Chceme využívat satelitní systémy pro optimalizaci dopravy a propojit letiště s vysokorychlostní železnicí. Noční vlaky nabídnou alternativu k letům po Evropě.

18) Zemědělství

Zemědělství je základem potravinové bezpečnosti, kvality života na venkově a zdravé krajiny. V Česku chceme dosáhnout udržitelného zemědělství, které bude odolné vůči změnám klimatu, podpoří biodiverzitu a zajistí rovný přístup k půdě a trhům pro všechny farmáře. Naší vizí je zemědělství, které navrací tradiční krajinný ráz venkovu s moderními technologiemi, aby poskytovalo kvalitní a dostupné potraviny pro všechny občany.

České zemědělství čelí několika klíčovým výzvám. Stárnutí farmářské populace a nedostatek mladých lidí, kteří by se zemědělstvím chtěli zabývat, jsou vážné problémy. Dále, tlak oligopolů a agrárních koncernů ohýbající rovné tržní prostředí. Změna klimatu a úbytek biodiverzity ohrožují stabilitu našich ekosystémů a zemědělskou produkci. Navíc současná legislativa brzdí inovace a efektivní využívání moderních technologií, jako jsou drony a autonomní zemědělské roboty.

Navrhujeme komplexní řešení, které zahrnuje následující opatření:

- Podpora regenerativního zemědělství: Povinné začlenění přírodě blízkých prvků do zemědělské krajiny a zvýšení podílu regenerativních a agrolesnických systémů. Cílem je dosáhnout většího podílu využívaných ploch jako přírodě blízkých agroekosystémů, a to již do roku 2030.
- Optimalizace řetězců a lokální produkce: Do roku 2030 chceme výrazně znásobit podíl potravin ve veřejném stravování pocházejících z lokálních a udržitelných zdrojů. Podpoříme místní zpracování, farmy a distribuci, zejména ve strukturálně postižených regionech.
- Digitální a technologická transformace: Podpoříme precizní zemědělství prostřednictvím senzorů, robotiky a datové analýzy. Budeme deregulovat omezení pro autonomní zemědělské stroje a umožníme využívání dronů pro aplikaci přípravků na ochranu rostlin, podobně jako duální využití půdy pro agrovoltaiku.
- Etické zacházení se zvířaty: Ukončíme klecové chovy do roku 2030 a prosadíme širší využívání rostlinných proteinů. Snížíme ekologickou zátěž industriálních velkochovů a zavedeme limity pro znečištění vody, ovzduší a půdy.
- Podpora mladých a malých zemědělců: Zasadíme se o rozpuštění existujících oligopolů a uvolnění trhu pro menší, progresivní společnosti. Zavedeme startovací balíčky pro mladé farmáře obsahující kombinaci grantů, poradenství a přístupu do podnikatelských inkubátorů.
- Snížíme objem byrokracie: Pro malé a střední podniky zavedeme ve spolupráci s SZIF zjednodušené formy žádostí o dotační podporu a nástroje pro vykazování jejich aktivity. Ukončíme papírování a zavedeme jasné digitální prostředí spojené s LPIS.

19) Biodiverzita

Zdravá příroda je základem naší potravinové soběstačnosti, zdraví i odolnosti vůči dopadům klimatické změny. Česká krajina se však potýká s degradací ekosystémů, úbytkem rostlinných a živočišných druhů i zhoršováním kvality půdy a vody. Volt Česko prosazuje obnovu přírodních systémů a systematickou ochranu biodiverzity v souladu s Evropskou strategií pro biologickou rozmanitost do roku 2030, nařízením o obnově přírody a dalšími cíli Zelené dohody pro Evropu. Tyto cíle nejsou otravným výmyslem shora, který je třeba „ošvejkovat“, ale základním impulsem, na kterém musíme na národní úrovni dále stavět.

Včasné a poctivé plnění cílů nařízení o obnově přírody v krajině

- Obnova degradovaných ekosystémů: do roku 2030 zahájit aktivní obnovu na 30 % plochy ekosystémů, které nejsou v dobrém stavu, do roku 2050 na 90 % plochy.
- Renaturace vodních toků do přírodě blízké podoby, kdekoli to bude možné a bezpečné – i jako prevence povodní níže po proudu.
- Rozsáhlá opatření pro živočichy a plané rostliny v zemědělské krajině, zastavení úbytku opylovačů.
- Zlepšení stavu českých lesů, zejména státních, z hlediska biodiverzity, například ponecháváním mrtvého dřeva a starých stromů v lesích nebo posunem směrem k přirozenější druhové a prostorové skladbě.

Propojenost a zdraví krajiny

- Reforma systému biokoridorů a biocenter, aby sloužily k obnově krajinné konektivity pro konkrétní ohrožené druhy.
- Povinnost projekčního řešení biokoridorů u velkých infrastrukturních staveb.

Monitoring, financování a participace veřejnosti na obnově přírody

- Posílení integrovaného systému monitoringu biodiverzity, ekosystémových služeb a oceňování přírodních biotopů.
- Posílení kapacit veřejné správy a odborných institucí v oblasti ochrany přírody.
- Participativní přístup: občanská věda, zapojení lokálních komunit do péče o přírodu, otevřená data a transparentní rozhodování.

20) Lidská práva

Lidská práva nejsou abstraktní pojem. Jsou to každodenní důstojnost, možnost rozhodovat o svém těle, chránit své soukromí, žít bez strachu a nenávisti. V Česku ale stále selháváme. Děti jsou vylučovány podle etnicity. Romské ženy byly nedávno proti své vůli sterilizovány a spravedlnosti se domáhají dodnes. Uprchlíci z Ukrajiny čelí nenávisti navzdory tomu, že naši ekonomiku drží nad vodou.

Každý člověk si zaslouží stejné šance – bez ohledu na původ, gender, zdravotní stav, víru nebo sexuální orientaci. Nechceme svět, kde ti privilegovaní určují pravidla pro všechny ostatní. Chceme společnost, kde se každý může cítit v bezpečí, kde práva nejsou podmíněna tím, kdo jsi nebo odkud jsi přišel.

Chceme se postavit proti nenávisti, bojovat za rovné příležitosti, a stavět budoucnost, ve které má každý hlas stejnou váhu.

Místo, kde se nikdo nebojí žít

- Rovnost a důstojnost bez výjimky: každý člověk má právo na život beze strachu z diskriminace – bez ohledu na pohlaví, gender, sexuální orientaci, rasu, etnicitu, náboženství, věk, zdravotní stav nebo socioekonomické postavení. Odmítáme nenávist, předsudky i přehlížení historických křivd. Podporujeme rovný přístup ke vzdělání, práci i veřejnému životu.
- Prosazujeme okamžité ukončení segregace romských dětí ve školách, zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělání a respekt k právům Romů jako národnostní menšiny – včetně podpory jejich jazyka a kultury, aktivní participace a důstojného zastoupení ve veřejném a politickém životě. Podporujeme také plné odškodnění

obětí nucených sterilizací a veřejné uznání těchto činů jako zásadního porušení práv žen.

- Spravedlivé zacházení s uprchlíky a migranty: zajistíme férový přístup pro uprchlíky a migranty, včetně těch z Ukrajiny, kteří čelí nenávisti a sociální nejistotě. Podporujeme jazykové vzdělávání, poradenství a opatření proti diskriminaci na trhu práce i v bydlení.
- LGBTQ+ práva a tělesná autonomie: podporujeme manželství pro všechny, plná adopční práva a uznání genderové identity bez zbytečné patologizace. Každý má právo rozhodovat o svém těle – bez nátlaku, bez bariér a s důstojným přístupem. Budeme chránit právo na interrupci, včetně zakotvení tohoto práva na interrupci do Ústavy, přístup k asistované reprodukci a důstojnost v gynekologické péči.
- Právo na bezpečí a spravedlnost: zasadíme se o férový systém trestní spravedlnosti, citlivý přístup k obětem násilí, reformu policejního přístupu a dostupnost pomoci. Bojujeme proti domácímu a sexuálnímu násilí a hájíme důstojnost všech bez rozdílu.
- Digitální práva a ochrana soukromí: právo na soukromí platí i online. Prosazujeme transparentnost algoritmů, boj proti dezinformacím bez cenzury a rozvoj digitální gramotnosti. Zvláštní ochranu zaslouží oběti online násilí – vytvoříme centra pomoci ve všech krajích.
- Podpora občanské společnosti: občanská společnost je pilířem demokracie. Podpoříme participativní rozpočtování, dlouhodobé financování lidskoprávních organizací a ochranu aktivistů. Lidé mají mít právo rozhodovat o věcech veřejných – důstojně, informovaně a svobodně.
- Lidská práva v zahraniční politice: zahraniční politika musí být postavena na lidských právech. Podpoříme ohrožené menšiny a občanskou společnost ve světě, budeme prosazovat lidskoprávní agendu v EU i OSN a systematicky hodnotit partnery podle jejich přístupu k menšinám a demokracii.
- Konec bariér ve společnosti, doslova: Česko by mělo být bezbariérové, a to doslova. Podporujeme větší zapojení osob s tělesným postižením do komunity a do společnosti. Uvědomujeme si strukturální nedostatky a bariéry nejen na cestě do instituce, při stavbě bytů, ale také při jednání s úřady. Proto chceme rovný přístup skutečně ke všem bez podmínek.

21) Rovné šance

Česko stále patří mezi země s největší nerovností mezi muži a ženami v Evropě. Nejde přitom jen o rozdíly v odměňování za stejnou práci, ale také o nerovnoměrné rozdělení povinností v domácnosti. Ženy jsou stále vnímány jako hlavní pečovatelky o domácnost, což znamená, že po návratu z práce často nastupují na svou „druhou směnu“ doma. Zároveň je žena považována za primární pečující osobu, což nejenže vede k nižším příjmům ve srovnání s muži, ale také k větší pracovní a psychické zátěži. Výrazná nerovnost panuje i ve vedoucích pozicích a politice – Česká republika dosud nikdy neměla ženu ve funkci předsedkyně vlády, předsedkyně Senátu ani prezidentky. To chceme změnit.

Rovná práva a příležitosti

- Společnost, kde má každý stejnou šanci: Česko patří mezi země s největšími rozdíly mezi muži a ženami v Evropě. Ženy jsou stále hlavními pečujícími osobami, nesou dvojnásobné zatížení prací i domácností, jsou nedostatečně zastoupeny ve vedoucích funkcích a mají nižší příjmy. Ve Voltu Česko to chceme změnit.
- Rovné odměňování a šance v zaměstnání: požadujeme transparentní systém odměňování. Chceme zamezit diskriminaci a podporujeme eskalační systém motivace a postihů. Zaměstnavatelé mají odpovědnost za spravedlivé podmínky. Ženy a muži musejí dostávat stejný plat za stejnou práci.
- Podpora pečujících osob a spravedlivá „rodičovská“: podporujeme hladší návrat do práce, dostupné zkrácené úvazky a vyšší „mateřskou“ navázanou na průměrnou mzdu. Zavedeme bonus za sdílení „rodičovské“ mezi partnery. Odmítáme model, kde je celá zodpovědnost a tlak pouze na ženu.
- Vyvážené zastoupení žen v politice a rozhodovacích funkcích: usilujeme o alespoň 1/3 žen na kandidátkách. Chceme prorazit skleněný strop a nabídnout mentoring, vzdělávání a opatření pro lepší sladění práce a rodinného života. Ženy tvoří přes 50 % populace a zaslouží si odpovídající hlas v rozhodování.
- Stop genderově podmíněnému násilí: podpoříme prevenci, osvětu pro širokou společnost a dostupné podpůrné služby pro oběti. Zasadíme se o důstojný přístup k obětem ze strany policie a soudů.

Budeme rozvíjet programy pro pachatele s cílem snížit recidivu. Souhlas je klíčový – a právo to musí reflektovat.

- Konec menstruační chudoby: veřejné instituce by měly poskytovat menstruační pomůcky zdarma, stejně jako toaletní papír. Zavedeme sníženou daň na hygienické pomůcky. Menstruace nesmí být bariérou ke vzdělání, práci nebo důstojnému životu.
- Společnost budoucnosti: budujeme rovnost nejen jako princip, ale jako každodenní praxi. Důstojnost, podpora, sdílení odpovědnosti a možnost rozhodovat o svém životě – to je spravedlivá společnost, kterou chceme.
- Rodičovská práva a přístup k reprodukční péči: každá osoba má mít právo rozhodovat o svém těle a budoucnosti. Podporujeme odstranění povinného souhlasu partnera při žádosti o asistovanou reprodukci – nikdo nesmí mít právo blokovat přístup k rodičovství. Zasadíme se o rovná rodičovská práva pro všechny pečující bez ohledu na pohlaví, sexuální orientaci nebo rodinný status. Chceme férový systém, který podporuje různé formy rodiny a bere v úvahu nejlepší zájem dítěte i práva všech rodičů.

22) Návykové chování a psychoaktivní látky – Válka proti drogám selhala

Nezastavila jejich užívání, pouze přesunula celý trh do rukou mafie a zničila životy tisícům lidí. Místo pomoci přináší tresty, místo prevence pokrytectví. Kolik ještě potřebujeme důkazů, že slepá represe nefunguje?

Říkáme jasně: chceme kontrolu místo chaosu, prevenci místo trestů a svobodu místo strachu. Regulace neznamená podporu užívání drog – je to způsob, jak minimalizovat škody. Stát musí přestat bojovat proti vlastním občanům a začít jednat racionálně. Jen tak lze snížit kriminalitu, omezit počet předávkování a zabránit mladým lidem v přístupu k nebezpečným látkám.

Je načas přestat si lhát. Potřebujeme racionální politiku v oblasti návykového chování, která bude chránit lidi místo jejich trestání. Proto přinášíme čtyři základní pilíře racionální drogové politiky:

Prevence nadužívání

Slepé zákazy nefungují – vzdělání a informovanost ano. Místo moralizování potřebujeme otevřenou diskusi o rizicích a dopadech užívání látek. Chceme:

- přístup k ověřeným informacím,
- efektivní osvětu ve školách,
- kampaně zaměřené na skutečně ohrožené skupiny.

Prevence musí být chytrá, ne represivní.

Snížování rizik (Harm Reduction)

Zakazovat psychoaktivní látky nefunguje – někteří lidé je budou užívat bez ohledu na zákony. Otázkou není, zda drogy zmizí, ale zda dokážeme minimalizovat jejich rizika.

Harm reduction chrání zdraví a životy uživatelů. Neříká lidem, co mají dělat, ale poskytuje nástroje pro bezpečnější užívání. Úspěšné modely z celého světa ukazují, že když stát přestane trestat a začne pomáhat, klesá počet předávkování, šíření nemocí i problematických závislostí.

Co znamená efektivní harm reduction?

- Testování látek – aby lidé věděli, co skutečně berou, a předešli otravám nebezpečnými příměsemi.
- Bezpečné uživatelské prostory – místa, kde mohou lidé užívat pod dohledem odborníků a snížit riziko předávkování.
- Distribuce zdravotnických pomůcek – výměnné programy jehel a dostupné testery na fentanyl a jiné nebezpečné látky.
- Osvěta zaměřená na uživatele – informace o bezpečnějším dávkování, kombinacích látek a první pomoci.

Regulovaný trh znamená bezpečnější látky – černý trh neřeší kvalitu ani složení, regulace umožňuje dohled nad čistotou látek.

Harm reduction není podpora užívání drog. Je to zodpovědný přístup, který snižuje škody a zachraňuje životy.

Léčba závislostí

Léčba závislosti musí být komplexní a holistická. Úplná abstinence nemusí být vždy jediným řešením – každý jedinec má jiné potřeby a důvody pro užívání. Proto je důležité zaměřit se na hlubší psychologické a emocionální příčiny, které za závislostí stojí.

Užívání psychotropních látek je často spojeno s duálními poruchami – např. depresí, úzkostmi nebo posttraumatickou stresovou poruchou (PTSD). Mnozí lidé užívají drogy jako způsob, jak zvládat emocionální bolest a trauma. Efektivní léčba proto musí řešit nejen samotnou závislost, ale také podkladové duševní problémy.

V poslední době se také zkoumá využití psychedelik (např. psilocybinu nebo MDMA) v léčbě závislostí a duálních poruch. Výzkumy ukazují, že mohou pomoci při zpracování hlubokých traumat, což usnadňuje cestu k uzdravení.

Léčba není jen o vysazení látek. Jde o zlepšení duševního zdraví, emocionální stabilizaci a zpracování traumat, což vede k dlouhodobé změně.

Sociální reintegrace

Sociální reintegrace je klíčová nejen během léčby, ale i po ní. Pomáhá jednotlivcům znovu se zapojit do společnosti a najít nový smysl života, čímž snižuje riziko relapsu.

Důležité aspekty reintegrace:

- obnova komunikačních dovedností a vztahů – aby se lidé znovu cítili součástí společnosti.
- podpora sebevědomí a sociálních dovedností – prevence izolace a návratu k závislosti.
- podpůrné skupiny a terapeutické komunity – prostor pro sdílení zkušeností a vzájemnou podporu.

- smysluplná práce a aktivity – lidé, kteří cítí, že jsou užiteční, mají menší tendenci hledat únik v drogách.

Sociální reintegrace poskytuje stabilní základ pro dlouhodobou abstinenci a zdravější životní styl. Pomáhá jednotlivcům nalézt nové role ve společnosti, což vede k trvalé změně.

23) Duševní zdraví

Duševní zdraví je základní podmínkou spokojeného života – a přesto se na něj v systému zdravotní a sociální péče často zapomíná. V době, kdy společnost čelí krizím, nejistotě a rostoucím nárokům, se čím dál více lidí cítí přetíženo, osaměle nebo beznadějně. Přibývá úzkostí, depresí i sebepoškozování, zvláště mezi mladými. A přitom pomoc bývá nedostupná – čekací doby jsou dlouhé, poskytovatelů služeb je málo a systém podpory roztržtý.

Volt Česko považuje duševní zdraví za prioritu. Nechceme čekat, až lidé ztratí půdu pod nohama. Potřebujeme prostředí, ve kterém je možné říct si o pomoc (včas) a ve kterém se člověku pomoci dostane s pochopením a v bezpečných podmínkách.

OSN v rezoluci z r. 1991 – „Zásady ochrany duševně nemocných“ – uvádí, že „každý má právo na nejlepší dostupnou péči o duševní zdraví“ a že „nikdo nesmí být diskriminován na základě duševní poruchy“. Duševní zdraví tedy není luxus ani výsada. Je to základní právo! A my ho chceme opravdu pro každého a reálně!

Proto prosazujeme:

- Duševní zdraví jako prioritu, ne okrajovou položku: Duševní zdraví je základní lidské právo. Volt Česko ho staví mezi své hlavní priority – nejen proto, že roste počet lidí, kteří hledají pomoc, ale i proto, že systém péče o duševní zdraví zůstává v ČR poddimenzovaný, stigmatizovaný a roztržtý. Přibývá úzkostí, depresí i vyhoření, a čekací doby na odbornou pomoc často trvají celé měsíce.
- Právo na bezpečí a porozumění pro každého: Volt Česko považuje duševní zdraví za klíčový předpoklad plnohodnotného a důstojného

života. Každý člověk má právo na vnitřní bezpečí, porozumění a podporu. Vztahy, škola, práce i svět, ve kterém žijeme, na nás kladou čím dál větší nároky – a přitom možnost sdílet svoje obtíže zůstává často stigmatizovaná, nedostupná nebo složitě podmíněná.

- Komunitní péči, která je blízko lidem: usilujeme o dostupnou, moderní a lidsky nastavenou síť podpory – nejen pro lidi v krizi, ale i pro ty, kteří potřebují prevenci, poradenství nebo bezpečný prostor k mluvení. Podporujeme komunitní a terénní služby, které jsou blízko lidem a reflektují jejich reálný život. Deinstitutionalizace péče není jen moderní trend – je to nutnost pro poskytování důstojné a na člověka zaměřené péče. Každý má právo na prostředí, ve kterém se cítí bezpečně a ne jako „číslo na lístečku“ nebo „diagnóza“.
- Podporu dětí a pomáhajících profesí: chceme, aby správná péče o duševní zdraví byla přirozenou součástí prostředí, ve kterém děti vyrůstají – ať už doma, v komunitě nebo v pomáhajících službách. Podporujeme rozvoj citlivé, mezioborové a včasné podpory, která posiluje nejen odolnost, ale i důvěru, empatii a schopnost vést bezpečný dialog. Duševní zdraví není luxus ani něco, co přichází až ve chvíli krize – je to každodenní péče zakořeněná ve vztazích a respektu. Podporu potřebují nejen děti a dospívající, ale všichni, kdo o ně pečují – pomáhající profesní skupiny napříč sociálními, zdravotními i vzdělávacími oblastmi. Udržitelný systém péče vzniká tam, kde se dobře daří i těm, kdo péči poskytují.
- Dostupnou psychoterapii a nové přístupy: Zasadíme se o legislativní ukotvení profese psychoterapeutů podle evropských standardů a o to, aby psychoterapeutické služby byly hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. To zaručí větší dostupnost a férové podmínky pro odbornictvo. Podporujeme také psychedelicky asistovanou terapii, pokud je bezpečná, založená na důkazech a odborně vedená.
- Duševní zdraví jako součást každodenní společnosti: Nepovažujeme duševní zdraví za okrajové téma nebo výsadu pro ty, kdo si ho mohou dovolit. Péče musí být přirozenou součástí společnosti – nejen krizovou službou, ale i každodenní oporou – od rodin, přes školy a komunitní prostory, až po citlivou, profesionální podporu bez čekacích lhůt.
- Férové podmínky pro odbornictvo v péči: Péče o duševní zdraví se neobejde bez péče o ty, kdo ji zajišťují. Podporujeme důstojné podmínky pro zdravotnické i nezdravotnické odbornictvo, snížení administrativní zátěže, dostupnou supervizi a větší pravomoci pro

zdravotní sestry. Zjednodušíme specializační vzdělávání a vytvoříme prostředí, ve kterém bude více lidí moci bezpečně a kvalifikovaně pomáhat.

- Důvěra a bezpečný prostor jako základ: Duševní zdraví je pro nás otázkou důvěry, bezpečí a vztahů. Poskytování pomoci není slabostí, ale slušností. Bezpečný prostor je pak podmínkou pro možnost bez obav mluvit a naslouchat.

24) Soukromí

Soukromí jako základní svoboda

Sociálně liberální politika vychází z přesvědčení, že soukromí je nezcizitelným právem každého jednotlivce. Ochrana soukromí není jen technickou otázkou zabezpečení dat, je to klíčový nástroj obrany osobní svobody, svobodné vůle a autonomie v demokratické společnosti. V digitálním věku však dochází k jeho systematickému narušování: státem, korporacemi i technologiemi samotnými.

Digitální prostředí nesmí být nástrojem kontroly

Stát nesmí být neviditelným „šmírákem“ v životech občanů. Jsme proti masovému a plošnému sledování bez soudního příkazu. Návrhy typu povinného skenování obsahu komunikace (např. „chat control“) nebo zřizování backdoorů do šifrovaných služeb kategoricky odmítáme.

Navrhujeme:

- Zákaz masového sledování bez konkrétního podezření.
- Ústavní zakotvení práva na šifrování komunikace.
- Posílení kontroly nad prací bezpečnostních složek prostřednictvím nezávislých dozorových orgánů.

Zpět pod kontrolu: Moje data, moje pravidla

Chceme dát lidem zpět kontrolu nad jejich digitální identitou. Soukromé firmy sbírají obrovské množství údajů o občanech – často bez jejich vědomí nebo informovaného souhlasu. Provozování služeb založených na sledování a profilování osob nesmí být výchozí normou.

Navrhujeme:

- Rozšíření práva na anonymní používání služeb, pokud to není nezbytné z právních důvodů.
- Zákaz tzv. dark patterns – manipulačních technik, které nutí uživatele ke sdílení dat.
- Transparentní přehled, kdo a jaká data o mně zpracovává.

Veřejná správa: stát jako příklad, ne hrozba

Stát musí jít příkladem v transparentnosti a ochraně soukromí. Digitální služby veřejné správy nesmí sloužit ke sledování, ale ke zjednodušení života. Informace, které stát shromažďuje, musí být minimalizovány a přístup k nim důsledně regulován.

Navrhujeme:

- Zavedení přísného principu „datové diety“ ve veřejné správě – sbírat jen to, co je skutečně nezbytné.
- Zákaz centralizovaných databází bez silného šifrování a logování přístupů.
- Právo každého občana vidět, kdo a kdy nahlížel do jeho dat.

Podpora svobodných technologií a digitální gramotnosti

Naše digitální svoboda nesmí záviset na benevolenci několika technologických gigantů. Podporujeme otevřené standardy, decentralizované systémy a nástroje, které uživateli umožní chránit své soukromí – od VPN přes šifrovaný e-mail až po nezávislé vyhledávače.

Navrhujeme:

- Financování vývoje open-source nástrojů pro ochranu soukromí.
- Podporu výuky digitální gramotnosti od základních škol po seniory.
- Daňové úlevy firmám, které nabízejí etické služby bez sledování.

Soukromí jako základ demokracie

Bez soukromí není svoboda projevu, svoboda sdružování ani politická opozice. V zemi, kde je každý krok monitorován, vzniká autocenzura a strach. Jako sociálně liberální strana proto stavíme ochranu soukromí do středu naší politické agendy.

Transparentnost městského dohledu: Kamery vidí, ale musí být vidět

Zásadně odmítáme stav, kdy je občan sledován bez možnosti zjistit, kdo ho sleduje, kde a proč. Městské kamery – zejména v režii městské policie či technických služeb – představují formu veřejného dohledu a jejich počet roste bez veřejné debaty. Přitom je legitimní, aby občan věděl, kde je sledován a k jakému účelu.

Navrhujeme:

- Povinnost obcí zveřejňovat úplný a aktuální seznam pevných kamer umístěných na veřejných prostranstvích.
- Zveřejnění typu záznamu (video, audio), režimu provozu (24/7, pohybové spouštění), správce a délky uchovávání záznamu.
- Veřejně dostupné mapy s vyznačením kamerových stanovišť (například formou otevřeného datového rozhraní).
- Právo občana získat informace o tom, zda a kdy byl zachycen konkrétní kamerou (za podmínek ochrany práv třetích osob).

25) Kultura

Kultura je základním kamenem demokratické a otevřené společnosti. Je prostorem pro svobodu, kreativitu a sdílení identity napříč generacemi, regiony i sociálními skupinami. Volt Česko prosazuje kulturu, která je skutečně přístupná každému – nejen v metropolích, ale i v menších obcích a venkovských regionech, nejen v tradičních institucích, ale i v komunitách, klubech, knihovnách a veřejném prostoru. Kultura má schopnost propojovat, vzdělávat i léčit – je proto zásadní ji podporovat nejen jako volnočasovou aktivitu, ale jako veřejný zájem a strategickou oblast pro rozvoj společnosti.

Podporujeme vznik živých center kulturního života i mimo hlavní města. Chceme oživit síť kulturních domů, podpořit amatérské umělce, komunitní spolky a nezávislé kulturní projekty. Dotační podpora musí být srozumitelná a přístupná – i pro ty, kdo nemají profesionální zázemí. Zavedeme paušální výdaje pro malé projekty a programy cílené na nezávislou a komunitní scénu. Usilujeme o pravidelné konzultace s aktéry v terénu, aby kulturní politika odpovídala realitě a potřebám.

Zvláštní pozornost věnujeme mladým lidem, jejichž účast na kultuře často limitují finanční možnosti. Kulturní pas pro mladé poskytne příspěvek na knihy, koncerty, divadlo, muzea i další aktivity. Zavedeme bezplatný vstup do státních muzeí a galerií pro osoby do 26 let, čímž posílíme vztah mladé generace ke kulturnímu dědictví. Specifickou podporu zaměříme také na mladé matky – například prostřednictvím stipendií, dostupného hlídání dětí při kulturních akcích a podpory jejich návratu do kulturního života.

Chceme kulturu propojenou s moderními technologiemi. Budeme digitalizovat kulturní dědictví včetně archivů, sbírek a 3D modelů a podpoříme jejich dostupnost pro veřejnost i vzdělávání. Vznikne veřejná streamovací platforma s kulturním obsahem, využitelná školami a dostupná zdarma pro mladé. Zvážíme její začlenění do struktury ČT jako nový samostatný útvar s veřejným dohledem. Zpřístupní českou tvorbu i v cizích jazycích, podpoří kulturní vzdělávání a posílí nezávislost veřejnoprávního média.

V oblasti pracovních podmínek chceme férové a udržitelné prostředí pro tvůrce i kulturní instituce. Budeme usilovat o zvýšení výdajů na kulturu na alespoň 1 % HDP, zavedení víceletých grantů a širší zapojení soukromých partnerů, zejména pro nové formy tvorby – jako je herní design, digitální umění či současná hudba. Prosazujeme status umělce, lepší sociální zajištění pro kreativní profese a širší možnosti čerpání prostředků z evropských i mezinárodních projektů.

Kulturní správa musí být apolitická, transparentní a efektivní. Zjednodušíme administrativu dotačních programů, zavedeme veřejnou kontrolu a zlepšíme koordinaci mezi státem, kraji a obcemi. Vypracujeme dlouhodobou strategii kulturní politiky s jasně měřitelnými cíli. Propojíme kulturní politiku s oblastmi vzdělávání, sociální péče i regionálního rozvoje.

Posílíme evropskou kulturní spolupráci – podpoříme výměnné programy, evropské projekty a export české kultury do zahraničí. Kultura je nástrojem mezinárodní spolupráce i soft power. Budeme se zasazovat o vznik evropské veřejnoprávní vysílací platformy, která nabídne kvalitní obsah ve více jazycích a pomůže chránit evropskou informační bezpečnost před dezinformacemi.